

מנחות קד

עניין: מי דרכו להביא מנחה עני

תורת משה לכת"ס ויקרא (דף י ע"ב)

ונפש כי תקריב, פי' רש"י מי מקריב מנחה עני. והקשה מורי צהפלהא דא פרידה אחת של תור או צן יונה אינו שור כמו עשירית האופה סלת ושמן ולבונה למנחה. ונ"ל כי המקריב צעל חי הסברה נותן נפש אחת נפשו של אדם, אבל מנחה שהוא לומה ואינו נפש, אחז"ל ויותר הקצ"ה משלו (כדאיתא במדרש רבה פרק ג' רבי יודן בן סימון צעס ר' זעירא אמר הקצ"ה ויותר לנו סליחה אחת משלו ואינו זו עשירית האופה). והעני הזה אעפ"י שהמנחה ציוקר יותר מפרידה אחת של טוף וגם אינו נפש, אך מה לו לעשות ואין לו פרוטה לקנות פרידה אחת אך קמה סולת ושמן יש לו מלקט שכחה ופאה שלו והוא מקמץ ממאכלו ומקריבו הרי מקריב נפשו צלמה שמהנה וממטע חלבו ודמו יום אחד. והלבונה אחז"ל בט' שגדל צא"י ועצים אוכלים אותו כדכתיב צהפעה השצוב נח כוגעתיך בלבונה (ויכול ללקוט אותו מן ההפקר מן היעדרות ומדצרות) ע"כ כתיב נפש צמחה.

שפת אמת ויקרא תרמ"ב

ונפש כי תקריב קרבן מנחה (ויקרא ב, א) מי דרכו להתנדב מנחה עני מעלה הכתוב כאילו הקריב נפשו⁸. וכן במשנה⁹. נאמר בעולת בהמה ריח ניחוח ובעוף ריח ניחוח ובמנחה ריח ניחוח ללמדך אחד המרבה כו'. ובוודאי אין הכוונה על הפרש שיווי של הקרבן. דכך לי דינר כך לי מאה מנה כלפי שמיא. ומאי קא משמע לן בזה. אכן באמת כוונתם גם על הממעט שאין לו דעת להעלות קרבן חשוב. כי בוודאי גדלה מעלת העולה על המנחה. שהוא העלאת החי וזה העלאת הצומח. אף על פי כן מי שמכיר את מקומו בחר במעט אשר יהיה באמת. מלקפוץ למעלה ממדריגתו. כמו שכתוב במדרש¹⁰ בפסוק (קהלת ד, ו) טוב מלא כף נחת כו'. וכן כתב הט"ז באורח חיים¹¹ שהמעט לשם שמים. היינו שאינו רוצה להרבות. על ידי שמבין שיעשה יותר בטוב. זה המעט. וזה הרצון אמת חשוב לפניו יותר כאלו הקריב נפשו שהוא מדבר למעלה ממדריגת החי כנ"ל:

פנים יפות ויקרא ב, א

ונראה משום דבאמת, אף דמצינו גבי קרבן עולה ויורד, דכתיב (להלן ה, יא) ואם לא תשיג ידו לשתי תורים וגו' והביא את קרבנו אשר חטא עשירית האופה, משמע דעשירית האופה היא פחותה משווי שתי תורים, היינו משום דכתיב (שם) לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבונה. אבל בעולת נדבה, דאינה אלא פרידה אחת, ק"ל והמנחה טעונה שמן ולבונה, מסתמא היא שוה יותר מפרידה אחת.

ועל פי פשוטו יש לפרש מה שאמרו מי דרכו להתנדב מנחה [עני]. מפני שאמרו בכתובות דף י' ע"ב המזבח מזין, שבזכות הקרבנות והמנחות היתה באה הברכה בפרי האדמה ובפרי הבהמה.

וכענין שאמרו בבבא בתרא (דף ס:) כשחורב הבית בשניה רבו פרושין בישראל שלא לאכול בשר ושלא לשתות יין וכו', קמ"ב אמרו לו, נאכל בשר (מפני) שממנו מקריבין על גבי המזבח ועכשיו בטל וכו', קמ"ג אמר להם אם כן לחם לא נאכל שכבר בטלו המנחות. ענינו, שבזכות הקרבנות בקר וצאן על גבי המזבח נתברכו הבקר והצאן, ובזכות המנחות נתברכו הלחם.

וביון שדרכו של עני לאכול פת, כדאיתא במשנה בכתובות דף (ס"א) [ס"ד] ע"ב, על כן מתנדב מנחה, שתהא הברכה מצויה בפת. והעשיר שדרכו בבשר, דרכו להתנדב בבקר וצאן, כדי שיתברכו בהמתו ועשתרות צאנו. קמ"ד

WHATSAPP

EMAIL

PODCAST

TORAHANYTIME

ALLDAF

DAFYOMI PORTAL

KOLHALASHON